

laudibus^a ferrent: ^b reddendamque gratiam in acie faterentur. simul perfidos & ruptores pacis ultioni & gloriæ mactandos. Inter quæ vnus hostium Latinæ linguæ sciens, acto ad vallum equo, voce magna, coniuges, & agros, & stipendii in dies, donec bellaretur, sestertios centenos, si quis transfugisset, Arminii nomine pollicetur. Incendit ea^c contumelia legionū iras, veniret dies, daretur pugna, sumpturū militē Germanorū agros, tracturum coniuges: accipere omen, & matrimonia ac pecunias hostium prædæ destinare. Tertia ferme vigilia adfultatum est castris, sine coniectu teli, postquam crebras pro munimentis cohortes, & nihil^d remissum sensere. ^eNox eadem lætam Germanico quietem tulit, viditque se^f operatum, & sanguine sacro resperfa prætexta, pulchriorem aliam manibus auæ Augusta accepisse. Auctus omine, addicentibus auspiciis, vocat concionem, & quæ^g sapientia præuisa, aptaque imminenti pugnae differit. ^hNon campos modò militi Romano ad prælium bonos, sed, siⁱ ratio adsit, sylvas & saltus. ^jnec enim immensa barbarorum scuta, enormis^k hastas inter truncos arborum, & enata humo virgulta perinde haberi quàm pila, & gladios, & hærentia corpori tegmina: densarent ictus, ora mucronibus quærent: non^l lorica Germano, non galeam: ne scuta quidem ferro, neruoue firmata, sed viminum textus, vel tenuis, & fucatas^m colore tabulas. ⁿprimam vtcunque aciem hastatam: cæteris præiusta aut breuius tela. iam^o corpus, vt visu toruum, & ad breuem

¹ De facta, diligentique custodia, & vigiliis.
² Sacris.

³ Quas frames Germani vocat lib. de morib. Germ.

⁴ Sic lib. de morib. Germ. paucis lonzar. vicvni, alteritue callis, aut galca.

⁵ Sic lib. de morib. Germ. scuta tarum lechisims coloribus distinguunt.

⁶ Ante primam aciem pedites ex omni inuente delectos Germani locar. ibid.

OBSERVATIONES.

- a *Ea demum Vera laus dici debet, quæ vltro tribuitur absenti ab iis, qui dictorum, & factorum eius sunt oculati testes. certè vera laus imperatoris ab exercitu profecta omni triumpho anteponi debet.*
- b *Quæ maxima gratia optimo imperatori ab exercitu reddi potest, non alia est, quàm vt in iacis miles fortem, ac strenuum se præstet.*
- c *Contumeliam is mihi infert, qui me inuitat ad cocundam sceleris societatem.*
- d *Neque nouum, neque absurdum est, ea factò comprobari, quæ magno alicui viro secundum quietem visa sunt.*
- e *Is cui commissus exercitus est, non temerè concionem alloqui, sed prius sapienter præuidere quod factò opus est, mox id in concione cum res, tempusque postulat, differere debet.*
- f *Bono militi ac strenuo singula loca sunt bona ad prælium.*
- g *Cum omnia mortalium, tum vero potissimum res bellicæ non temeritate, sed ratione administrari debent.*
- h *Bonus dux exercitus is meritò dici potest, qui pro ratione temporis, locorum, armorum, tam hostilium, quam suorum, militem quomodo in acie se gerere debeat, docet.*
- i *Quemadmodum ignaui militis hæc est vera descriptio, vt corpus habeat visu quidem toruum, sed ad breuem impetum validum; deinde sine cura ducum abeat, fugiat, pauidus aduersis, inter secunda non diuini, non humani iuris memor; ita bonus, ac strenuus miles is dicendus est, qui statura est militari, vultu non toruo, sed grato, neque tamen mollitiem indicante; qui diu irruentis hostis imperus suis viribus sustinet; qui vulneratus prælio non excedit; qui duci obsequitur, eique in periculo vbique comes adest, atque aduersò corpore pugnat; in aduersis intrepidus; inter secunda non insolens, sed modestus est.*

imperum